

Verslag van mijn bezoek aan Senanga zondag 13 tot donderdag 17 april 2014

Met drie reisgenoten kwam ik aan in Senanga Safaris Lodge op zondag om 16.30 uur. Onze plaatselijke contactpersoon Mike Mutti, met wie ik sms contact had gehad, wachtte ons op. We kregen twee rondavels vlak bij de rivier. Tijdens het installeren kwam een van de andere lokale bestuursleden Rose Kalaluka ons welkom heten. Mike, Rose en ik hebben ons op een schaduwrijk plekje teruggetrokken om het programma van de komende drie dagen door te nemen.

We kwamen uit op de volgende planning:

- Maandag 14 april: 's morgens naar het internet café en de markt; 's middags naar SODC en HBC.
- Dinsdag 15 april: bezoek aan Maxanaedi community school en aansluitend langs bij Tabo en Esther in Litambya.
- Woensdag 16 april: gesprekken over zaken die nog niet voldoende waren besproken, en 's middags een boottocht over de Zambezi.

Omdat de Zambezi heel erg overstroomd was, hebben we geen wandeling langs de Zambezi gemaakt. Helaas was er ook geen tijd meer om de interessante plekken langs de Zambezi in de buurt van Safaris te bezoeken, zoals het kleine haventje en de kerken en scholen richting Litambya.

Maandag 14 april: SODC (Senanga Orphan Day Centre) en HBC (Home Based Care)

Bij het bezoek aan het **SODC** waren Rose, Mike en Ron Liswaniso (zoon van Rose) aanwezig. Ron vertelde dat hij veel zaken van zijn moeder overneemt gezien haar gezondheidstoestand, zoals de rapportages. Omdat het vakantie was, was er niemand van de staf aanwezig, en de leerlingen waren er ook niet. Het dak is volledig gerepareerd met nieuw materiaal dat er niet snel af waait. We hebben een korte vergadering onder de boom bij HBC gehouden waarin Rose haar wensen formuleerde voor SODC:

- Nieuwe klaslokalen voor grade 10, 11 en 12; de leerlingen (OVC's dwz orphans and vulnerable children) kunnen niet naar overheidsscholen omdat ze de school fees niet kunnen betalen.
- SODC heeft een lange termijn financieel sustainability plan nodig. Een van de ideeën is het bouwen van huizen die huur moeten opbrengen.

Financiële rapportages van de laatste twee kwartalen werden toegezegd, alsmede fotomateriaal van de schade door de regenstorm en de reparaties diensgevolge. Op woensdagmorgen heeft Rose de documenten gebracht.

Een urgent probleem bleek zich voor te doen met een van de nachtwachten. Zijn vrouw lag in het ziekenhuis en hij had niet voldoende geld om haar eten te geven. De vergoeding die we maandelijks geven (K 200) is onvoldoende. Het klonk nogal levensbedreigend. Ik wilde er echter niet incidenteel op reageren, maar heb me gebogen over een structurele oplossing. Gelukkig kwam ze op woensdag weer uit het ziekenhuis.

Vervolgens hebben we in het kantoor van de **HBC** een korte bijeenkomst gehouden met Grace Mumba, penningmeester van de HBC. Andere stafleden of vrijwilligers waren helaas niet aanwezig. Ook hier werden we geconfronteerd met een persoonlijk drama. Er werd melding gemaakt van een baby orphan, Cliton Ndimeka, 2 maanden oud, die helemaal geen familie heeft, waar ze geen raad

mee wisten. Wij dus ook niet. Grace vertelde hoe blij ze waren met de tassen, betaald door de Keizersgrachtkerk, die op de markt gekocht zijn (made in China), omdat dat goedkoper was dan zelf te produceren. Deze voldoen wel geheel aan de eisen van de counselors en worden nu volop gebruikt. Ze vertelde over de bijeenkomsten die ze regelmatig houden voor de counselors op districtsniveau, waarin uitwisseling van kennis en ervaringen plaats vindt. Deze worden gehouden in de Hall achter het HBC kantoor. Ze hebben daar echter geen toiletten en dat is een nijpend probleem. Aan ons dus de vraag of we twee wc blokken willen financieren. Op woensdagmorgen heeft Grace de rapportages gebracht van de laatste twee kwartalen en een overzicht van de uitgaven voor de HBC tassen en de namen van degenen die ze ontvangen hebben. Ook foto's van het genoemde weeskind, van de meeting Hall en training sessies zijn in mijn bezit.

's Avonds zijn we gaan eten in de New Horizon, met Mike en Ron. Rose hadden we ook uitgenodigd maar die liet het eten naar haar huis brengen.

Dinsdag 15 april: Maxanaedi Community School

Mike wilde niets vertellen over onze bijeenkomst bij Maxanaedi en omdat het vakantie was, waren onze verwachtingen laag. Tot onze grote verrassing bleek er een groot aantal mensen aanwezig toen we –keurig op de afgesproken tijd- om 10 uur aankwamen op het terrein van Maxanaedi. We waren toch te vroeg, moesten nog even wachten tot de groep leerlingen zich goed had opgesteld. Maar daarna werden we dan ook met vol enthousiasme toegezongen toen we naar de school toeliepen. De leerlingen zagen er goed verzorgd uit (wat een verschil met 10 jaar geleden) en bijna alle leerkrachten waren er. Alleen degenen die elders moesten zijn voor hun opleiding waren afwezig. Wat een enthousiasme ook bij de staf! Na het toezingen (de hoeveelheid liedjes neemt ook per keer toe) liepen we door naar het nieuwe lerarenhuis waar ik dit keer het lint mocht doorknippen om het huis te openen. Het zag er heel goed uit; de headmaster en zijn vrouw (die ook op school les geeft) en hun vier kinderen gaan erin wonen zodra de elektriciteit (toegezegd door de lokale overheid) is aangelegd.

Na de bezichtiging van het huis (met keuken, woonkamer en drie slaapkamers, maar geen toilet) werden we terug naar de school geleid waarachter een soort van feestterrein was ingericht met tribunes en gemakkelijke 2 persoonsbanken. Op de laatste mochten wij zitten, met alle leerlingen tegenover ons en de notabelen op de tribune naast ons. Aan onze kant zaten headmaster Chipemba en coordinator Mike. En toen kwamen natuurlijk de speeches. De headmaster had die van hem op papier gezet (elders op de website). Daarna sprak Mike een dankwoord uit aan alle betrokkenen, en was de beurt aan ons. Ik heb voor de vuist weg een verhaal geschetst over de ontwikkeling van het initiatief van Anna tot nu en het verschil dat gemaakt wordt door stenen gebouwen. Heel precies weet ik het ook niet meer. Het leuke was dat mijn drie reisgenoten ook ieder iets gezegd hebben over hoe ze onder de indruk waren. Daarna kwamen de voorstellingen: een groep vrouwen beet de spits af met dansen en zingen, en daarna was de beurt aan allerlei groepen leerlingen. Ook werden er scetches gedaan. Vervolgens was het tijd voor Breakfast in het schoolgebouw. Een van de klaslokalen was als eetzaal ingericht, en daar kregen we koffie/thee, muffins, cake en fruit. We hadden niet door dat er later nog een lunch zou komen, dus hebben we aardig gesmikkeld.

Na het ontbijt gingen we terug naar de feestruimte waar nog meer dansen en zingen en scetching plaats vond. Ruim een uur later was het tijd voor de lunch, waar werkelijk alles wat eetbaar mogelijk leek, aan ons werd voorgezet. Er waren twee soorten vis, veel vlees, maar ook veel groente, rijst, macaroni en buhobe (nshima). Mike had ons uitgehooard op maandag over wat we lekker vinden, zonder dat we het in de gaten hadden.

Daarna heb ik nog groepsfoto's gemaakt van de keukenstaf en de leerkrachten. En toen was het tijd voor afscheid nemen.

Inmiddels was het eind van de middag en waren we wel een beetje uitgeteld, maar we zijn toch met de auto even snel naar Litambya gegaan voor een kort bezoek aan Tabo en Esther en hun familie. Er was nl net een baby geboren. Modest, kleindochter van Namakau die in 2009 aan Aids is overleden. Foto's gemaakt en cadeau's afgeleverd. Met Philip en Tabo gepraat over zijn taxi, die er goed uitzag, maar toch wel reparaties nodig had gehad. Het terugbetalen van de lening wordt dus nog even uitgesteld. Verder hebben we afspraken gemaakt over de boottocht van morgen.

Woensdag 16 april

Even rust in de ochtend. Na het ontbijt kwamen Grace Mumba en de secretaris van de HBC, Crispin Simasiku, langs met hun rapportages en foto's. Veel handgeschreven stukken. Dat werkt blijkbaar toch het beste. We hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om met Grace uitgebreid te praten over het beleid van het ziekenhuis en HBC ten aanzien van Aids. Het lijkt erop dat het taboe doorbroken is. Het is gebruikelijk om van deur tot deur bezoeken af te leggen waarbij iedereen de gelegenheid krijgt zich te laten testen. De vrijwilligers kunnen ter plekke bloed afnemen dat naar het ziekenhuis wordt meegenomen. Er wordt tevens informatie gegeven over aidspreventie. Het gebruik van condooms wordt gestimuleerd (zijn gratis verkrijgbaar), zowel de gewone als de vrouwencondooms. Over dat laatste waren we erg verbaasd, maar ook op doorvragen bleef ze erbij dat vrouwen ook hun condoom kunnen krijgen. In de voorlichting maar ook in de trainingsbijeenkomsten wordt veel gebruik gemaakt van toneelstukjes (plays); de 'plots' worden uitgewisseld tussen de counselinggroepen en regelmatig aangepast. Het zijn vooral lokale groepen die bij elkaar komen, op districts- en soms provinciaal niveau, maar niet zo zeer landelijk. Radio Liseli, (van katholieke afkomst maar dat merk je niet meer), is gestationeerd in Mongu, kan overal worden ontvangen en wordt ook veel beluisterd, geeft volop aandacht aan HIV/Aids. Tv is minder in trek maar in de training en voorlichting wordt wel gebruik gemaakt van tv tapes.

Eind van de morgen nog uitgebreid gepraat met Mike en Rose over de volgende onderwerpen:

1. Bank-situatie. Het nummer van de lokale bankrekening is veranderd. Mike verzoekt mij de Wilde Ganzen daarover in te lichten. Het lokale bestuur heeft geen inzicht in de huidige status van de rekening, want het is momenteel niet mogelijk financiële statements te krijgen "due to changes"; de landelijke bank staat het niet toe. Ook zijn de bankkosten heel hoog. Het geld voor de nieuwbouw wordt daarom onmiddellijk besteed aan het aanschaffen van het materiaal. Ook om te voorkomen dat het budget wordt overschreden door inflatie.
2. Maxanaedi nieuwbouw. Er is een nieuwe contractor aangetrokken die het hele proces van begin tot het einde kent i.t.t. de vorige. Er wordt voor het nieuwe schoolgebouw nieuw materiaal gebruikt voor het dak (dat niet zo gemakkelijk eraf waait). Op 12 mei, de start van het 2^e

trimester, zou het gebouw al klaar zijn voor gebruik (ik betwijfel dat: alleen de fundering en de muren zijn klaar). De waterpomp midden op het terrein is inmiddels afgeschermd. Ik heb wel verteld dat het laatste geld pas na het benefietconcert van eind juni kan worden overgemaakt. Het nieuwe klassengebouw staat op de plek van het oude gebouw. Het is een ander standaard model dan het eerste stenen gebouw. Er zijn wel drie klaslokalen met twee kantoortjes ertussen in, voor de deputy head en de staf, maar ieder lokaal heeft zijn eigen store room. Problematisch zijn de keukens en de toiletten. Vooral het laatste is nijpend omdat de traditionele pitlatrines steeds worden verplaatst en de beschikbare ruimte wordt minder. Er zijn 7 toiletblokken nodig (1 bij het staffhouse, 4 voor de pupils, 2 voor de staf), steeds M en V apart). Maxanaedi wil nu ook uitbreiden naar nursery classes vanaf 4 jaar, volgens het nieuwe Zambiaanse overheidsbeleid (zie de speech van de headmaster).

3. Vrijwilligers-vergoeding. De nachtwachten en koks van beide scholen krijgen nu K 200 per maand. Dat is erg weinig. Bij de overheidsscholen krijgen ze K 500 dat wordt opgebracht door de ouders van de leerlingen. De familie van de OVD (orphans and vulnerable children) kan dat niet opbrengen, dat blijft het grote verschil met de andere scholen. Ik heb toegezegd me sterk te maken voor een verhoging met K 100 per maand. Ik denk dat we die speling wel hebben met de huidige reguliere donaties. Het gaat om 10 mensen (4 Maxanaedi, 6 SODC+HBC) en dat zou ongeveer € 1500 per jaar kosten. ik moet dat nog precies uitrekenen. Ik heb wel alvast de verhogingen voor april en mei achtergelaten.

Het is overigens een landelijk probleem. Thera Rasing (die ik sprak op de Koningsparty in Lusaka) is momenteel bezig om voor het Ministry of Community Development gegevens over het vrijwilligersbeleid te verzamelen, en de uiteenlopende vergoedingen is een aandachtspunt.

4. Communicatie met NL. Nu we heel veel dingen per sms afhandelen en verwijzen naar verstuurd emails, gaat de communicatie veel beter. Ze kunnen goed uit de voeten met de List of Observations, Questions en Decisions na onze bestuursvergadering, en zullen proberen er elke keer een reactie op te geven vanuit het lokale bestuur.

We hebben Mike en Rose heel erg bedankt voor de goede zorgen en organisatie.

's Middags heerlijk ontspannen op de Zambezi
gevangen, vanaf half 4 tot en met de zonsondergang!

Dat was een mooi afscheid van Senanga.

Nelke van der Lans,

5 mei 2014

Een aantal van de foto's die vertoond worden op de website zijn gemaakt door mijn reisgenoten: Drieke Goris, Jelske van der Wal en Marianne Douma.

